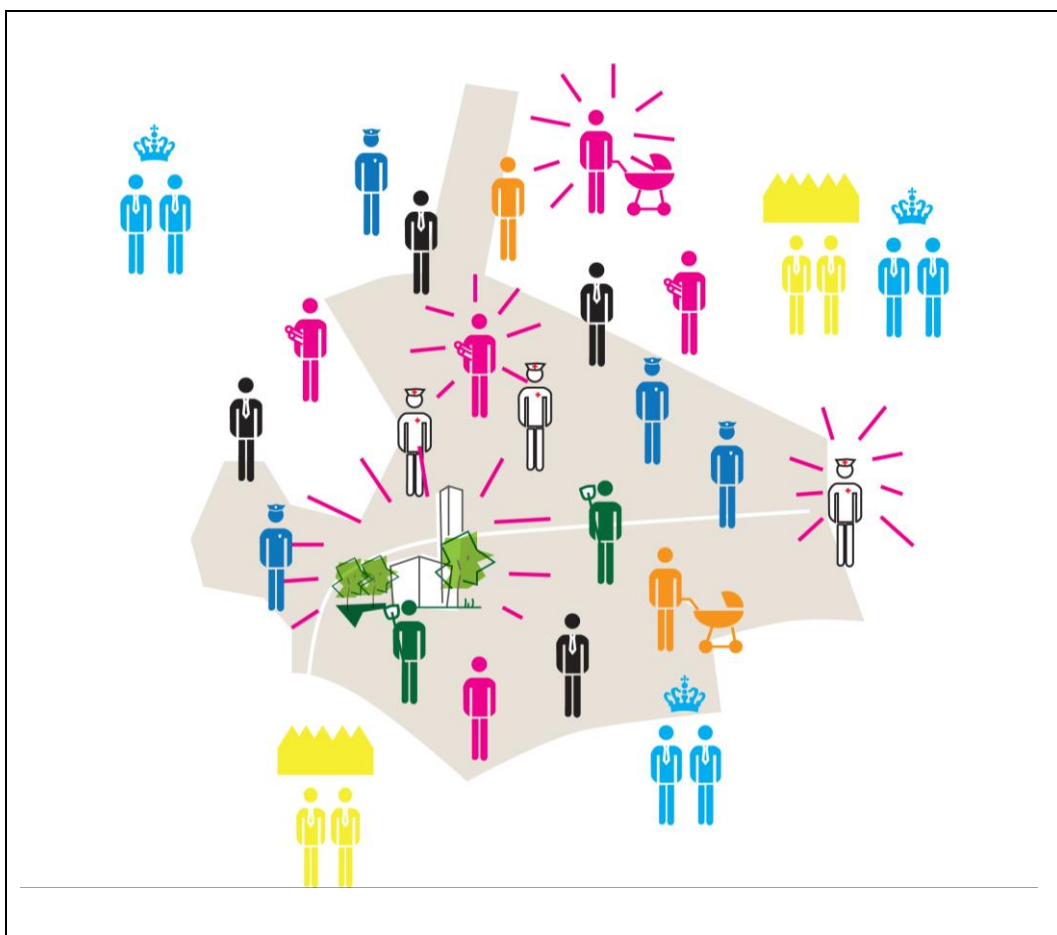

PROJECTOPDRACHT

Participatiebeleid

Datum: 9 juli 2020

Versie: CONCEPT

Reg.nr.: 20.038191

Bestuurlijk opdrachtgever

Ambtelijk opdrachtgever

Opdrachtnemer

Marjan van Kampen

Nico Swellengrebel

Cynthia Kootker

1 Aanleiding

Missie

Onze missie is om zo te werken dat alles wat we doen en laten bijdraagt aan het [geluk](#) van onze inwoners en ondernemers. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat wij als gemeente invloed hebben op verschillende factoren die dit geluk bepalen. Bijvoorbeeld:

- het versterken van de verbondenheid in de buurt;
- het verhogen van het vertrouwen in de gemeente;
- het versterken van de trots op de woonplaats;
- het stimuleren van deelname aan het maatschappelijk leven;
- het faciliteren van buurtgericht samenwerken, en;
- het verbeteren van de relatie inwoner-gemeente.

Op al deze factoren kan burger- en overheidsparticipatie een positieve invloed uitoefenen.

Visie

Participatie is één van de pijlers in de [organisatievisie](#) van de gemeente Schagen. Wij streven daarbij altijd naar een zo hoog mogelijke mate van participatie die onze rol toestaat. Op verschillende afdelingen wordt voor verschillende opdrachten participatie toegepast. Al eerder werd de [Toolkit participatie](#) ontwikkeld. Deze toolkit is een middel voor de gemeentelijke organisatie om participatie toe te passen. Naast de toolkit bestaat er nu behoefte aan het hebben van eenduidig en organisatiebreed beleid op het gebied van participatie. Daarnaast willen we graag leren van bestaande en lopende participatieprocessen en de geleerde lessen meenemen in het op te stellen beleid.

Coalitieakkoord

In het [coalitieakkoord 2018-2022](#) van de gemeente Schagen wordt op meerdere plekken ingegaan op participatie. Zo staat er onder andere dat: *“We zetten in op een goede samenwerking met de dorpsraden en wijkpanels en we vragen inwoners actief te participeren in de voorbereiding van gemeentelijke keuzes”*. En *“...krijgen inwoners in de gemeente een Right to Challenge”*. Maar ook: *“Wij zijn in alle geledingen open, eerlijk en transparant. Inwoners mogen verwachten dat de gemeente in gelijke gevallen gelijk beslist, dat wij het algemeen belang zwaarder laten wegen dan het individueel belang...”*. Om de beloften uit het coalitieakkoord waar te kunnen maken, is het van belang dat er eenduidig gemeentebreed participatiebeleid komt waarmee voor eenieder duidelijk is wanneer in welke mate en vorm participatie plaats vindt. Maar ook hoe het besluitvormingsproces eruit komt te zien.

Omgevingswet

Op 11 februari 2019 is de Omgevingswet aangenomen door de Eerste Kamer. Rond de zomer van 2020 is samen met de VNG, UvW, het IPO, het Rijk, de Tweede en Eerste Kamer besloten dat de Omgevingswet per 1 januari 2022 in werking treedt. Daarnaast heeft de Eerste Kamer een aantal extra voorwaarden gesteld (toezeggingen). Eén daarvan is dat elke gemeente, voordat de Omgevingswet in werking treedt participatiebeleid moet vaststellen.

“Vroegtijdig samenwerken vergroot de kwaliteit van oplossingen en zorgt ervoor dat verschillende perspectieven, kennis en creativiteit op tafel komen. Zo kan participatie zorgen voor meer draagvlak, betere besluiten en tijdwinst. Participatie is maatwerk. Daarom schrijft de wet niet voor hoe participatie moet plaatsvinden.”

Bron: [aandeslagmetomgevingswet.nl](#)

2 Probleem-/vraagstelling

Momenteel bestaat er geen duidelijke basis/fundering voor participatieprocessen. Op verschillende afdelingen wordt voor verschillende opdrachten participatie toegepast. De kans bestaat dat inwoners overvraagd worden en dat medewerkers van de gemeente steeds opnieuw het wiel uitvinden.

Uit het onderzoek B&O participatie van februari 2020 is gebleken dat:

- er een lage score is op het contact met de gemeente inzake initiatieven. Geadviseerd wordt om dit contact te verbeteren, oftewel verwachtingsmanagement toe te passen;
- er is bewustheid omtrent de zgn. participatieparadox (participatie door steeds dezelfde mondige, actieve inwoners). Geadviseerd wordt om aandacht te besteden aan specifieke doelgroepen, inclusiviteit en stakeholdermanagement toe te passen;
- dat verschillende geïnterviewde groepen elkaar ervaren als belemmerende factor op het gebied van participatie. Geadviseerd wordt om duidelijkheid te geven over de besluitvorming in en na afloop van een participatieproces. Een uitdaging hierin is het helder krijgen van de ambitie en bijpassende rol van de raad als het gaat om participatie.

Uit het onderzoek B&O participatie van februari jl. en de door ons opgedane ervaringen met participatie blijkt dat gemeentebreed beleid op het gebied van participatie gewenst is. In het kader van de Omgevingswet moet de gemeenteraad uiterlijk voor 1 januari 2022 Participatiebeleid hebben vastgesteld. Aangezien we op dit moment niet beschikken over een duidelijk kader, kan op basis van de Denkwijzer "geen beleid, tenzij..." geconcludeerd worden dat Participatiebeleid nodig is.

3 Doelstelling

De doelstelling voor het project luidt als volgt:

"Het opstellen van eenduidig gemeentebreed beleid op het gebied van burger- en overheidsparticipatie. Hiermee is voor iedereen vooraf duidelijk hoe een op maat gemaakt participatieproces moet worden ingericht en hoe deze vervolgens moet worden doorlopen. Na het doorlopen hiervan bestaat een gedegen onderbouwing voor een beslissing incl. bestuurlijke besluitvorming vanuit deze participatie."

4 Resultaat, fasering en planning

Resultaat

- Beknopt beleid (bij voorkeur één A4 of A3 in de vorm van een processchema á la Reisgids of een Infographic en digitaal en eventueel met bijbehorende handleiding en/of toelichting).
- In het processchema staat in ieder geval hoe en wanneer wordt besloten over **1.** De onderwerpen in participatie, **2.** De mate van participatie, **3.** De breedte van participatie en **4.** De manier van besluitvorming naar aanleiding van de participatie;
- Het participatiebeleid wordt in principe geschreven voor alle stakeholders. Dit kunnen zowel inwoners, bedrijven en instellingen als de gemeente zelf zijn. Het beleid in combinatie met

een eventuele toelichting is bruikbaar bij het beoordelen van aanvragen en het voorbereiden van besluiten.

Fasering en planning

Definitiefase	
<ul style="list-style-type: none"> Vaststellen door raad van de belangrijkste uitgangspunten (voor het beleid en evt. de implementatie) als het gaat om: <ul style="list-style-type: none"> De onderwerpen waarover geparticipeerd moet/kan worden bij tot standkoming van verschillende producten; De mate van participatie bij tot standkoming van verschillende producten; Het breedte van participatie bij tot standkoming van verschillende producten; De besluitvorming over participatie bij tot standkoming van verschillende producten. <p><i>*Hierbij de organisatie, het MT, het college en de stuurgroep Omgevingsvisie van de raad betrekken.</i></p>	<p>Mei 2020 t/m maart 2021 *in de periode aug. 2020 t/m december 2020 geen activiteiten vanwege zwangerschapsverlof PL</p>
Ontwerpfase	
<ul style="list-style-type: none"> Opstellen concept Participatiebeleid + evt. handleiding; Opstellen voorlopig Participatiebeleid + evt. handleiding; Opstellen definitief Participatiebeleid + evt. handleiding; <p><i>*Hierbij de organisatie, het MT en het college betrekken.</i></p>	<p>Maart 2021 t/m september 2021</p>
Vorbereidingsfase/Realisatiefase	
<ul style="list-style-type: none"> Bestuurlijke besluitvorming college- en raad. 	<p>September t/m december 2021</p>
Nazorgfase	
<ul style="list-style-type: none"> Implementatie (evt. op basis van uitvoeringsplan) Projectevaluatie → Projectgroep 	<p>Januari 2022</p>

5 Afbakening opdracht

Onderstaande wordt niet met het project opgepakt:

- Het doorlopen van een pilot op het gebied van B&O participatie m.b.t. van de participatietrechter;
- Het ontwerpen van het participatieproces inzake de RES. Wel wordt afgestemd met de duurzaamheidsmanager van de gemeente Schagen die betrokken is bij dit proces;
- Het ontwerpen van het participatieproces inzake de Omgevingsvisie. Wel wordt afgestemd met de projectleider van de Omgevingsvisie die betrokken is bij dit proces;
- Het digitale participatieplatform dat wordt opgezet vanuit de gemeente Schagen valt niet onder dit project. Voor het op te stellen participatiebeleid wordt wel gekeken hoe dit platform voor toekomstige participatieprocessen kan worden ingezet;
- Het optimaliseren van de dienstverlening van projectleiders, de gebiedscoördinatoren en/of procesbegeleiders;
- Het continue verbeteren van participatieprocessen;
- Het organiseren van dorps- of wijkbudgetten;
- Het invoeren van 'Right tot Challenge';

Het oprichten van belangenorganisaties zoals een jongerenraad, gehandicaptenplatform etc.

7 Kosten en baten

Vorbereidingskosten 2020	Benodigd (schatting)
<ul style="list-style-type: none"> • Uren projectgroep (gem. 25 uur per teamlid á € 75,- p.u.) • Evt. benodigd communicatiebudget • Evt. kosten digitaal beleid 	n.v.t € 500,- € 5.000,-
Totaal	€ 5.500,-

8 Organisatie

Bestuurlijk opdrachtgever

- Marjan van Kampen
-

Ambtelijk opdrachtgever

- Nico Swellengrebel

Stuurgroep

• Marjan van Kampen	Bestuurlijk opdrachtgever
• Joke Kruit	Portefeuillehouder participatie
• Nico Swellengrebel	Ambtelijk opdrachtgever
• Marja Schornagel	Afdelingshoofd Dienstverlening
• Jacqueline van Rijn	Projectleider Omgevingswet
• Chantal Mintjens	Gebiedscoördinator
• Cynthia Kootker	Projectleider Participatiebeleid

Projectgroep

De projectgroep bestaat uit een kernteam en agendaleden. Voor alle projectteamleden geldt dat zij vanuit de eigen vakdiscipline en taken zowel gevraagd als ongevraagd advies geven gedurende het project en hiervoor actief hun achterban betrekken. Het kernteam houdt zich bezig met het voorbereiden en organiseren van bijeenkomsten en is tevens penvoerder voor het op te stellen beleid.

Kernteam

• Cynthia Kootker	Projectleider Ruimte
• Pim Tuithof	RO Procedures
• Babette Molenaar	Strategisch beleidsmedewerker Communicatie
• Chantal Mintjens	Gebiedscoördinator

Agendaleden

• Nico Nannes	Beleidsmedewerker Samenleving
• Bas Slijkerman	Strategisch beleidsmedewerker Openbaar Gebied
• Rick van Esch	Junior Projectleider Openbaar Gebied

10 Communicatie en participatie

Binnen de gemeentelijke organisatie wordt door de projectgroep en via Snor geïnformeerd over het project. Op een aantal momenten in het project wordt de ambtelijke organisatie, het MT, het college en de raad betrokken bij het project.

Mede vanwege de uitkomsten uit het onderzoek B&O Participatie is ervoor gekozen om geen extern participatieproces te doorlopen voor het tot stand brengen van dit participatiebeleid. Wel zal in het op te stellen beleid te nadruk komen te liggen op het vroegtijdig betrekken van participanten en het aanmoedigen van participatie. Het toepassen van verwachtingsmanagement (wat wordt gedaan met de inbreng van participanten) is belangrijk om ervoor te zorgen dat de wil om te participeren groeit.

Wel worden, indien het nieuwe beleid hierom vraagt, bestaande adviesorganisaties zoals bijv. de klankbordgroep van de Omgevingswet van de raad, Sportadviesraad Schagen, Kunst- en Cultuuradviesraad Schagen, Wmo- en jeugdadviesraad betrokken en om advies gevraagd.

10 Informatiebeheer

Alle projectdocumentatie is te vinden in deze map:

I:\SCHAGEN\RUI_Ruimte\RO\02 PROJECTEN\Participatiebeleid

11 Risicofactoren en beheersmaatregelen

Risico	Beheersmaatregel
Het niet verkrijgen van overeenstemming in de raad over rol en bijdrage als het gaat om participatie.	<ul style="list-style-type: none"> • Vroegtijdig betrekken, overleg met griffie over hoe dit te doen. Doorpakken na discussie rol en bevoegdheden in het kader van de Omgevingswet (o.a. Verdiepende bijeenkomst Omgevingswet 19 juni 2020). • Keuzemogelijkheden geven, aan de hand van verschillende casus (bijv. digitaal participatieproces dat gaat lopen) discussie aangaan/gesprek hebben over verschil in rollen en verantwoordelijkheden. • Voortborduren op lopende gesprekken of eerdere gevoerde discussies over participatie en bijbehorende rollen en verantwoordelijkheden (Omgevingswet, projectleider Participatie toolkit); • Evalueren gelopen participatieprocessen. Uitkomsten delen, bespreken met de raad.
Er is niet voldoende intern draagvlak voor het beleid.	<ul style="list-style-type: none"> • Vroegtijdig betrekken, laten meedenken, informeren, gemaakte

	keuzes toelichten aan collega's, MT en het college (door projectteamleden via projectteamleden in teamoverleggen, afdelingsmomenten, presentatie aan hele ambtelijke organisatie, via Snor).
Beleid is niet voldoende basis voor het voorkomen van de participatieparadox etc.).	<ul style="list-style-type: none"> Zorgen voor meer bewustwording in de organisatie voor stakeholdermanagement, naast het op te stellen participatiebeleid (bijv. opnemen in uitvoeringsplan).

Ondertekening

Projectleider

ambtelijk opdrachtgever

indien gewenst

Bestuurlijk opdrachtgever

Bijlage(n)

- Definities projectopdracht Participatiebeleid

Definities projectopdracht Participatiebeleid

Onderwerpen in participatie	Dit gaat over de onderwerpen waarover geparticipeerd moet en kan worden.
Mate van participatie	Dit gaat over de mate van invloed van participanten. Tot hoever reikt de bevoegdheid en/of wat gebeurt er met de input van participanten.
Breedte van participatie	Dit gaat over wie er allemaal betrokken in de participatie en wie niet.